

Интернет является сотни миллионов потенциальных покупателей, которые общаются через проекты Web 2.0. Для этого бизнес-структуры имеют хорошую возможность напрямую вступать в коммуникацию со своей целевой аудиторией и получать фидбэк в виде отзывов и предложений относительно своих услуг или товаров.

Результаты статьи могут быть использованы при изучении дисциплин, связанных с информационными системами и технологиями, а полученные выводы способствовать повышению профессионального уровня широких слоев общественности к пониманию роли информации в современных технологиях и культуры ее использования.

Прогнозные предположения о развитии объекта исследования - быстрое развитие и дальнейший рост влияния проектов Web 2.0 на современную жизнь людей, поскольку они формируют симметричную модель общественной коммуникации, где удовлетворяются потребности фирм в различных секторах экономики и бизнеса, с одной стороны, и представителей различных целевых групп пользователей - с другой.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ, WEB 2.0, ВИКИ, БЛОГИ, ФОТОСЕРВИСЫ, СОЦИАЛЬНЫЕ СЕТИ.

УДК 342.924

ПРАВОВІ ОСНОВИ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

Щербатюк Н.В., кандидат юридичних наук

Чичирко С.В., кандидат юридичних наук

Нікітіна З.В.

Транспортні засоби (далі - ТЗ) є джерелом підвищеної загрози. Тому до участі у дорожньому русі допускаються транспортні засоби, конструкція і технічний стан яких відповідають вимогам діючих в Україні правил, нормативів і стандартів, що мають сертифікат на відповідність цим вимогам і пройшли державний огляд.

Актуальність статті полягає у тому, що після набуття Україною незалежності та початку побудови правової держави правове регулювання відносини власності наповнюються новим змістом, у зв'язку з чим особливого значення набуває питання правових гарантій здійснення та захисту права власності в Україні. У цьому сенсі державна реєстрація прав на нерухоме майно є важливим чинником гарантування і захисту прав власників, забезпечує офіційне визнання і юридичне закріплення державою прав фізичних і юридичних осіб на нерухоме майно, зокрема транспортні засоби. Державна реєстрація прав на нерухоме майно забезпечує можливість відображення, так би мовити, як статичного, так і динамічного процесу відносин власності, що, з одного боку, знаходить своє відображення у збереженні відомостей у спеціальному реєстрі про дійсного власника нерухомого майна, з іншого – про наступні переходи права власності на нерухомість. Досвід країн з розвинутою ринковою економікою свідчить про об'єктивну необхідність використання реєстрації прав як ефективного засобу підтримки і регулювання майнових відносин.

Правова природа інституту державної реєстрації розглядалася у працях таких учених, як О.В. Дзерою, А.С. Довгертом, О.Ю. Скворцовим, С.В. Гриненко, А.М. Асаул, В.М. Хвостов, Покровський І.А., В. Дождьов, Венедиктова А.В., Братуся С.Н., Генкіна Д.М., Йоффе О.С., Маслова В.Ф., Халфіної Р.О., Толстого Ю.К., Корнєєва С.М., А.В.Венедиктов та інших.

Транспортні засоби підлягають обов'язковій державній реєстрації. Реєстрація і облік здійснюється органами ДАІ Міністерства внутрішніх справ України. Державній реєстрації та обліку підлягають призначені для експлуатації на вулично-дорожній мережі загального користування автомобілі, автобуси, самохідні машини, сконструйовані на шасі автомобілів, мотоциклів всіх типів, марок і моделей, причепа, напівпричепа та мотоколяски. Усі інші механічні засоби (транспортні) підлягають відомчій реєстрації та обліку [1, с.176].

Для наземного транспорту основні правові та соціальні принципи організації дорожнього руху, організації та експлуатації автомобільного транспорту визначаються Законами України «Про дорожній рух» від 30.06.93 р. № 3353-ХІІ (далі – Закон № 3353-ХІІ) та «Про автомобільний транспорт» від 05.04.2001 р. № 2344-ІІІ.

Державний облік зареєстрованих транспортних засобів включає процес реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про зареєстровані транспортні засоби та їх власників [2].

Державній реєстрації та обліку підлягають призначені для експлуатації на вулично-дорожній мережі загального користування транспортні засоби усіх типів: автомобілі, автобуси, мотоцикли всіх типів, марок і моделей, самохідні машини, причепа та напівпричепа до них, мотоколяски, інші прирівняні до них транспортні засоби та мопеди, що використовуються на автомобільних дорогах державного значення.

Державна реєстрація та облік автомобілів, автобусів, мотоциклів та мопедів усіх типів, марок і моделей, самохідних машин, причепів та напівпричепів до них, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів здійснюються підрозділами Державтоінспекції МВС України, а Порядок державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.98 р. № 1388 (зі змінами та доповненнями, далі – Порядок № 1388). Правила проведення технічного огляду колісних транспортних засобів, зареєстрованих підрозділами Державтоінспекції, встановлено Порядком проведення державного технічного огляду колісних транспортних засобів, затвердженим наказом Кабінету Міністрів України від 09.07.2008 р. № 606.

Для автоматизованого обліку зареєстрованих транспортних засобів та відомостей про їх власників ведеться Єдиний державний реєстр, держателем якого є Державтоінспекція МВС України.

Порядок здійснення відомчої реєстрації та ведення обліку транспортних засобів визначається Кабінетом Міністрів України. Відомчу реєстрацію та облік транспортних засобів Збройних Сил України, житлово-комунального господарства, а також тих, що не підлягають експлуатації на вулично-дорожній мережі загального користування, здійснюють:

1) транспортних засобів, які належать військовим частинам, об'єднанням чи організаціям, що входять до складу Збройних Сил України, – уповноважений орган Міноборони України;

2) великотоннажних транспортних засобів та інших технологічних транспортних засобів – уповноважений орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці згідно Порядку реєстрації та обліку транспортних засобів, що здійснюється територіальними органами Держгірпромнагляду [3];

3) трамваїв і тролейбусів – уповноважений орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства;

4) перегонових і спортивних транспортних засобів – уповноважений орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань спорту;

5) тракторів, самохідних шасі, самохідних сільськогосподарських, дорожньо-будівельних і меліоративних машин, сільськогосподарської техніки, інших механізмів – уповноважений орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань аграрної політики згідно Порядку реєстрації та обліку транспортних засобів, що здійснюється органами Держтехнагляду [4].

Для ведення відомчого обліку зареєстрованих транспортних засобів відповідними органами, якими вони зареєстровані, створюються уніфіковані автоматизовані електронно-облікові системи.

Власники транспортних засобів та особи, які використовують їх на законних підставах, зобов'язані зареєструвати (перереєструвати) належні їм транспортні засоби протягом 10 діб після придбання, митного оформлення, одержання транспортних засобів або виникнення обставин, що потребують внесення змін до реєстраційних документів.

Що стосується водних транспортних засобів, то порядок їх обліку та реєстрації здійснюється відповідно до Кодексу торговельного мореплавства України від 23.05.95 р. № 176/95-ВР [5] у порядку, розробленому на виконання ст. 26 зазначеного Кодексу та Порядку ведення Державного суднового реєстру України і Суднової книги України [6].

Згідно з чинним порядком ведення Державного суднового реєстру України і Суднової книги України загальне керівництво та контроль за реєстрацією і веденням обліку суден в Україні здійснює Державна інспекція України з безпеки на морському та річковому транспорті (Укрморрічінспекція), яка входить до сфери управління Міністерства інфраструктури України.

Керівництво та контроль за реєстрацією і веденням обліку риболовних суден здійснюється Державним агентством рибного господарства України. Державну реєстрацію суден в Україні (крім військових кораблів та суден, катерів, шлюпок та інших плавучих засобів, які належать будь-якому

судну, спортивних суден та веслових суден, що використовуються без двигуна, довжиною до 2,5 м [7] здійснюють:

морських суден – капітани морських портів;

річкових суден та суден, що не підлягають нагляду класифікаційним товариством, – Інспекція;

риболовних суден, що не підлягають нагляду класифікаційним товариством, – Державне агентство рибного господарства України, який є органом державної реєстрації.

Реєстрація торговельних суден здійснюється в морських портах, перелік яких визначається Міністерством інфраструктури України. Реєстрація риболовних суден, що підлягають нагляду класифікаційним товариством, здійснюється в будь-якому морському рибному порту.

Реєстрація судна в Україні полягає у внесенні відомостей про нього до Державного суднового реєстру України або Суднової книги України та отриманні цим судном свідоцтва про право плавання під Державним прапором України.

Включення морських торговельних суден до Державного суднового реєстру України здійснюється виключно капітанами морських портів за погодженням з Державною інспекцією України з безпеки на морському та річковому транспорті, а риболовних суден – за погодженням з Державним агентством рибного господарства України.

Внесення річкових суден до Державного суднового реєстру України здійснюється безпосередньо Укрморрічінспекцією.

Реєстрації у Державному судновому реєстрі України підлягають:

- а) пасажирські, наливні судна, судна, призначені для перевезень небезпечних вантажів, а також буксири незалежно від потужності головних двигунів і валової місткості;
- б) самохідні судна, у тому числі риболовні, не зазначені в пп. «а» цього пункту, з потужністю головних двигунів 55 кВт і більше;
- в) судна, не зазначені в підпунктах «а» і «б» цього пункту, валовою місткістю 80 одиниць і більше.

Реєстрація торговельних суден у Судновій книзі України здійснюється капітанами морських портів, Укрморрічінспекцією, а риболовних суден – Державним агентством рибного господарства України та капітанами морських рибних портів. У Судновій книзі України реєстрації підлягають інші судна, не описані вище.

Термін «власні транспортні засоби»[8] означає транспортні засоби, що належать юридичним і фізичним особам на підставі права власності, а юридичним особам державної форми власності – на підставі права господарського відання або права оперативного управління.

Наземний або водний транспортний засіб реєструється за письмовою заявою власника на підставі документів, що підтверджують правомірність його придбання або право власності.

Такими документами, що підтверджують право власності транспортного засобу, зокрема, можуть бути:

- 1) довідки-рахунки, видані суб'єктами підприємницької діяльності, які реалізують транспортні засоби;
- 2) договори купівлі-продажу, міни, дарування, в тому числі угоди, укладені на товарних біржах, та інші посвідчені в установленому порядку документи, що встановлюють право власності на транспортний засіб;
- 3) свідоцтва про право власності на частку в спільному майні подружжя, доручення та інші документи, посвідчені або видані в установленому порядку; договори лізингу та застави майна, акти приймання-передачі, видані підприємством-виробником або підприємствами, що переобладнали транспортний засіб;
- 4) квитанції до прибуткового касового ордера, накладні, приймально-здавальні акти, видані підприємством, організацією або установою, платіжні доручення, квитанції банку;
- 5) рішення уповноваженого органу про відчуження транспортного засобу, акт технічного огляду, документи, що підтверджують реалізацію на аукціоні (для державної та комунальної власності), нотаріально посвідчені угоди;
- 6) реєстраційні свідоцтва з відміткою про зняття з обліку за місцем попередньої реєстрації для транспортних засобів, що були в експлуатації;
- 7) копія рішення суду, засвідчена в установленому порядку, із зазначенням юридичної чи фізичної особи, яка визнається власником транспортного засобу, його марки, моделі, року випуску, а також ідентифікаційних номерів вузлів та агрегатів;
- 8) довідка органу соціального захисту населення, який виділив автомобіль або мотоцикл;
- 9) посвідчення митного органу про реєстрацію транспортного засобу або його вузлів і агрегатів, що мають ідентифікаційні номери, в підрозділах ДАІ – для фізичних осіб, вантажна митна декларація –

для юридичних осіб або належним чином оформлені довідка-рахунок та вантажна митна декларація (засвідчена митним органом копія) – для фізичних та юридичних осіб.

Для реєстрації транспортних засобів, що перебували в експлуатації й зареєстровані в підрозділах ДАІ, крім названих документів додається свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу (технічний паспорт) з відміткою підрозділу ДАІ про зняття транспортного засобу з обліку. Перед відчуженням, передачею такий транспортний засіб повинен бути знятий з обліку в підрозділі ДАІ. Відчуження, передача власником придбаних транспортних засобів, не зареєстрованих у підрозділах ДАІ, не проводяться.

Висновки. Існування інституту державної реєстрації прав на речі як правового засобу забезпечення захисту права виступає у якості своєрідної реакції на можливі неправомірні дії, спрямовані на позбавлення чи порушення відповідного права. Інститут державної реєстрації прав на речі дозволяє учасникам цих відносин, а у певних випадках і уповноваженим державним органам, здійснювати захист прав та інтересів, гарантованих чинним законодавством України.

Удосконалення та уніфікація системи державної реєстрації прав на речі дозволить забезпечити реєстрацію всіх прав на нерухоме майно, сприятиме реалізації передбачених Конституцією України гарантій цих прав, їх захищеності, а також розвитку ринкової економіки України в цілому. Тому поряд із завданням забезпечення гарантій прав власників і налагодження ринкових відносин у сфері нерухомості існує потреба використання у створюваній системі реєстрації поширених у світі механізмів або окремих елементів, притаманних моделям реєстрації, які добре зарекомендували себе.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Адміністративна діяльність. Частина особлива: Підручник /За заг. ред. проф. О.М. Бандурки. - Харків: Вид-во Ун-ту внутр. справ, «Еспада», 2000. - 368с.
2. Закон України «Про дорожній рух» від 30.06.1993 р. № 3353-ХІІ, Відомості Верховної Ради України, 1993, № 31, ст.338 (з наступними змінами та доповненнями).
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 06.01.2010 р. № 8 «Про затвердження Порядку відомчої реєстрації та ведення обліку великотоннажних та інших технологічних транспортних засобів». – [Електронний ресурс] – Режим доступу: // <http://www.zakon.rada.gov.ua>
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 08.07.2009 р. № 694 «Про затвердження відомчої реєстрації та зняття з обліку тракторів, самохідних шасі, самохідних сільськогосподарських, дорожньо-будівельних, і меліоративних машин, сільськогосподарської техніки, інших механізмів». – [Електронний ресурс] – Режим доступу: // <http://www.zakon.rada.gov.ua>
5. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.95 р. № 176/95-ВР. Відомості Верховної Ради України, 1995, № 47, 48, 49, 50, 51, 52, ст.349 (з наступними змінами і доповненнями).
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.09.97 р. № 1069 «Про затвердження Порядку ведення Державного суднового реєстру України і Суднової книги України». – [Електронний ресурс] – Режим доступу: // <http://www.zakon.rada.gov.ua>
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 22.10.2008 р. № 933 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань державної реєстрації суден» . – [Електронний ресурс] – Режим доступу: // <http://www.zakon.rada.gov.ua>
8. Закон України «Про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів» від 11.12.1991 р. №1963- ХІІ. Відомості Верховної Ради України, 1992, N 11, ст.150 – втратив чинність.

РЕФЕРАТ

Щербатюк Н.В., Чичирко С.В., Нікітіна З.В. Правові основи державної реєстрації транспортних засобів./ Наталія Володимирівна Щербатюк, Сергій Васильович Чичирко, Зоя Василівна Нікітіна // Вісник НТУ.: НТУ – 2012. Вип. 26.

В статті визначено правові основи державної реєстрації транспортних засобів України. Проаналізовано види реєстрації та обліку. Авторами здійснено аналіз порядку реєстрації різних транспортних засобів згідно чинного законодавства.

Об'єкт дослідження – державна реєстрація транспортних засобів.

Мета роботи – визначення правових основ державної реєстрації транспортних засобів України. Поставлена мета зумовила вирішення наступних завдань:

- 1) проаналізувати види реєстрації та обліку;

- 2) визначити види транспортних засобів, які призначені для експлуатації на вуличнодорожній мережі загального користування;
- 3) розглянути порядок здійснення відомчої реєстрації транспортних засобів;
- 4) проаналізувати порядок реєстрації та обліку водних транспортних засобів;
- 5) визначити документи, що підтверджують право власності на транспортні засоби.

Метод дослідження. В основу методології дослідження покладено комплексний підхід, зумовлений багатоаспектністю поставлених завдань з використанням загальнонаукових методів (передусім, системного, логічного та структурного). Для розв'язання поставлених завдань також використані спеціальні методи: порівняльно-правовий та наукового узагальнення.

Транспортні засоби (далі - ТЗ) є джерелом підвищеної загрози. Тому до участі у дорожньому русі допускаються транспортні засоби, конструкція і технічний стан яких відповідають вимогам діючих в Україні правил, нормативів і стандартів, що мають сертифікат на відповідність цим вимогам і пройшли державний огляд.

Встановлено, що удосконалення та уніфікація системи державної реєстрації прав на речі дозволить забезпечити реєстрацію всіх прав на нерухоме майно, сприятиме реалізації передбачених Конституцією України гарантій цих прав, їх захищеності, а також розвитку ринкової економіки України в цілому. Виявлено, що поряд із завданням забезпечення гарантій прав власників і налагодження ринкових відносин у сфері нерухомості існує потреба використання у створюваній системі реєстрації поширених у світі механізмів або окремих елементів, притаманних моделям реєстрації, які добре зарекомендували себе.

Результати статті можуть бути використані у вдосконаленні державної реєстрації транспортних засобів, а також в уніфікації державних органів, що займаються державною реєстрацією прав та транспортні засоби.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: РЕЄСТРАЦІЯ, ТРАНСПОРТНІ ЗАСОБИ, ВЛАСНІСТЬ, СУДНО, РЕЄСТР, ОБЛІК, КОНТРОЛЬ.

ABSTRACT

Shcherbatiuk N.V., Chychyrko S.V., Nikitina Z.V. Legal frameworks of state registration of transport vehicles. / Nataliia Shcherbatiuk, Sergij Chychyrko, Zoia Nikitina // Visnyk NTU. – K.: NTU. – 2012. – Vol. 26.

Legal frameworks of state registration of transport vehicles of Ukraine are certain in the article. The types of registration and account are analysed. Authors are carry out the analysis of order of registration of different transport vehicles in obedience to a current legislation.

A research object is state registration of transport vehicles.

An aim of work is determination of legal frameworks of state registration of transport vehicles of Ukraine. The put aim stipulated the decision of next tasks :

- 1) to analyse the types of registration and account;
- 2) to define the types of transport vehicles, that is intended for exploitation on the вуличнодорожній network of the general use;
- 3) to consider the order of realization of department registration of transport vehicles;
- 4) to analyse the order of registration and account of water transport vehicles;
- 5) to define documents that confirm the right of ownership on transport vehicles.

Research method. In basis of methodology research is fixed the complex approach predefined by multidimensionalness of the put tasks with the use of scientific methods (foremost, system, logical and structural). For the decision of the put tasks the special methods are also used: comparatively-legal and scientific generalization.

Transport vehicles (farther - TV) are the source of an increase threat. Therefore to participating transport vehicles are assumed in travelling motion, construction and the technical state of that answer the requirements of operating in Ukraine rules, norms and standards that have a certificate on accordance to these requirements and passed a state review.

It is set that an improvement and unitization of the system of state registration of rights on a thing will allow to provide registration of all rights on the real estate, will assist realization of envisaged Constitution of Ukraine of guarantees of these rights, their security, and also to development of market economy of Ukraine on the whole. It is educed that next to the task of providing of guarantees of rights for proprietors and adjusting of market relations in the field of the real estate exists requirement of the use in the created system of registration of widespread in the world mechanisms or separate elements, inherent to the models of registration, that showed oneself well.

The results of the article can be drawn on in perfection of state registration of transport vehicles, and also in the unitization of public organs that engage in state registration of rights and transport vehicles.

KEYWORDS: REGISTRATION, TRANSPORT VEHICLES, PROPERTY, SHIP, REGISTER, ACCOUNT, CONTROL.

РЕФЕРАТ

Щербатюк Н.В., Чичирко С.В., Никитина З.В. Правовые основы государственной регистрации транспортных средств. / Наталья Владимировна Щербатюк, Сергей Васильевич Чичирко, Зоя Васильевна Никитина // Вестник НТУ. – К.: НТУ – 2012. – Вып.26.

В статье определены правовые основы государственной регистрации транспортных средств Украины. Проанализированы виды регистрации и учета. Авторами осуществлен анализ порядка регистрации разных транспортных средств согласно действующего законодательства.

Объект исследования - государственная регистрация транспортных средств.

Цель работы - определение правовых основ государственной регистрации транспортных средств Украины. Поставленная цель обусловила решение следующих заданий:

- 1) проанализировать виды регистрации и учета;
- 2) определить виды транспортных средств, которые предназначены для эксплуатации на улично-дорожной сети общего пользования;
- 3) рассмотреть порядок осуществления ведомственной регистрации транспортных средств;
- 4) проанализировать порядок регистрации и учета водных транспортных средств;
- 5) определить документы, которые подтверждают право собственности на транспортные средства.

Метод исследования. В основу методологии исследования положено комплексный подход, предопределенный многоаспектностью поставленных заданий с использованием общенаучных методов (прежде всего, системного, логического и структурного). Для решения поставленных заданий также использованы специальные методы: сравнительно-правовой и научного обобщения.

Транспортные средства (далее - ТЗ) являются источником повышенной угрозы. Поэтому к участию в дорожном русле допускаются транспортные средства, конструкция и техническое состояние которых отвечают требованиям действующих в Украине правил, нормативов и стандартов, которые имеют сертификат на соответствие этим требованиям и прошли государственный обзор.

Установлено, что усовершенствование и унификация системы государственной регистрации прав на вещи позволит обеспечить регистрацию всех прав на недвижимое имущество, будет способствовать реализации предусмотренных Конституцией Украины гарантий этих прав, их защищенности, а также развитию рыночной экономики Украины в целом. Выявлено, что рядом с заданием обеспечения гарантий прав владельцев и налаживания рыночных отношений в сфере недвижимости существует потребность использования в создаваемой системе регистрации распространенных в мире механизмов или отдельных элементов, присущих моделям регистрации, которые хорошо зарекомендовали себя.

Результаты статьи могут быть использованы в совершенствовании государственной регистрации транспортных средств, а также в унификации государственных органов, которые занимаются государственной регистрацией прав и транспортные средства.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: РЕГИСТРАЦИЯ, ТРАНСПОРТНЫЕ СРЕДСТВА, СОБСТВЕННОСТЬ, СУДНО, РЕЕСТР, УЧЕТ, КОНТРОЛЬ.

УДК – 366 (477)

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ПІД ЧАС НАДАННЯ ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ

Язвінська О.М., кандидат історичних наук

В статті розкриті основи державно-правового регулювання захисту прав споживачів під час надання транспортно-експедиторських послуг.

In article bases of the state and legal regulation of protection of the rights of consumers' rights during rendering transport-dispatch services are opened.